

การค้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การค้น เป็นกระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญาที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกระบวนการสำคัญที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา ซึ่งในชั้นสืบสวนดำเนินการได้โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด หรือในชั้นสอบสวนดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยเฉพาะความผิดในคดีอาชญากรรม เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประมวลรัษฎากรของกรมสรรพากร หรือพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ทุกกฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีอากรเป็นผู้สำแดงหรือแจ้งข้อมูลขอชำระในรูปแบบต่าง ๆ โดยตนเอง ลักษณะรูปแบบของการกระทำความผิด คือการสำแดง หรือแจ้งแบบขอชำระภาษีไว้เป็นเท็จ ไม่ตรงกับความเป็นจริงโดยเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร การค้นเพื่อหาพยานหลักฐานต่าง ๆ มาตรวจวิเคราะห์ว่าการสำแดงหรือแจ้งขอชำระในรูปแบบต่าง ๆ โดยตนเองดังกล่าวข้างต้นเป็นความเท็จ การค้นสถานประกอบการหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อหาสิ่งของ หมายรวมถึงสิ่งหามาซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ จึงเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินคดีอาญาให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในคดีอาชญากรรมหรือคดีอาญาต่าง ๆ ด้วย

การค้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายความว่า การค้นนั้นสามารถดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามจุดหมายที่วางไว้ เกิดผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ ได้พยานหลักฐานต่าง ๆ ทำให้ทราบรายละเอียดแห่งความผิด หรือพิสูจน์ทราบความผิดและสามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้เขียนมีแนวทางที่ใช้ในการค้น โดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จะต้องเข้าทำการตรวจค้น จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ตลอดจนข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ และการดำเนินการที่จะทำให้การค้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

๑. การตรวจสอบสถานที่ที่จะทำการตรวจค้น ต้องตรวจสอบเลขที่ตั้งให้ชัดเจนถูกต้อง ทำแผนที่ประกอบการขอหมายค้นให้ชัดเจน เพราะศาลท่านจะออกหมายให้ตรวจค้นตามเลขที่ที่เราขอตรวจค้น หากผิดพลาดจักกลายเป็นเข้าตรวจค้นสถานที่ผิด ซึ่งเคยมีกรณีที่เกิดขึ้นจริง กล่าวคือ ชุดตรวจสอบสถานที่ที่จะเข้าตรวจค้นได้ส่งข้อมูลให้ชุดที่ไปทำแผนที่สถานที่ที่จะเข้าตรวจค้น โดยเป้าหมายที่แท้จริงคือบ้านเลขที่ ๔๔ แต่ผู้ทำแผนที่ไปทำแผนที่ของบ้านเลขที่ ๔๔๔ โดยมีได้ตรวจดูเอกสารราชการอื่น ๆ ประกอบ จากนั้นได้ไปขอหมายค้นจากศาลอาญา ซึ่งศาลอาญาก็ออกหมายค้นบ้านเลขที่ ๔๔๔ ให้ตามคำร้องขอ ซึ่งในวันเข้าตรวจค้น บ้านที่ไปแสดงหมายเข้าค้นปรากฏเป็นบ้านของรองอธิบดีศาลอาญาธนบุรี ซึ่งถือเป็นเรื่องผิดพลาดเสียหาย ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องเดินทางไปกราบขอโทษ ขอภัยในความผิดพลาดที่เกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรอบคอบเพื่อให้มีความถูกต้องและชัดเจน

๒. ตรวจสอบทำเลที่ตั้ง ภูมิประเทศสถานที่ที่จะเข้าตรวจค้นเป็นอย่างไร ทางเข้าทางออก มีกี่ทาง ทางใดบ้าง การจะเข้าถึงสถานที่ตรวจค้น จะต้องทำอะไรบ้าง ตัวอย่างเช่น เป็นบ้านเดี่ยว หรือ ตึกแถว หรือเช่าพื้นที่บางส่วนของตึกรวมอยู่ ฯลฯ เพื่อวางแผนวางกำลังในการค้นให้เหมาะสมรัดกุม

๓. ความรู้ความเข้าใจในฐานความผิด การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดสิ่งของที่จะต้องนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจค้นต้องศึกษาเรียนรู้เป็นอย่างดีทุกคน เพื่อที่จะเข้าตรวจค้นหาได้ถูกต้องตรงตามเป้าประสงค์ในการตรวจค้น โดยขอยกตัวอย่างการเข้าตรวจค้นในคดีภาษีอากร ๒ กรณี คือ

ตัวอย่างที่ ๑

มีผู้ให้ข่าวว่า บริษัท ก. นำเข้าสินค้าสำแดงชนิดสินค้าเป็นชาเขียว หรือชาอังกฤช จัดเข้าพิกัดอัตราศุลกากรประเภทที่ ๒๑๐๑.๒๐ อัตราอากรร้อยละ ๓๐ ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ ๗ แต่สินค้าที่นำเข้าจริงเป็นเครื่องดื่มสำเร็จรูปพร้อมดื่ม ขอให้เข้าตรวจสอบจับกุม

การจะพิจารณาว่า บริษัท ก. กระทำความผิดฐานสแดงประเภทพิกัดศุลกากรเป็นเพื่อเพื่อหลีกเลี่ยงอากร เราต้องศึกษาประเภทพิกัดและอัตราอากร ซึ่งตรวจดูในพิกัดอัตราอากรขาเข้า ภาค ๒ แล้วพบว่า ของในประเภทพิกัดที่ ๒๑๐๑.๒๐ คือ สิ่งสกัด หัวเชื้อ และสิ่งเข้มข้นของชา อัตราอากรร้อยละ ๓๐

เครื่องดื่มสำเร็จรูป เป็นของในประเภทพิกัดที่ ๒๒๐๒.๙๐ คือ เครื่องดื่มอื่น ๆ ที่ไม่มีแอลกอฮอล์ อัตราร้อยละ ๖๐

ลักษณะความผิดตามข่าวอาจสรุปได้ว่า บริษัท ก. นำเข้าเครื่องดื่มสำเร็จรูป เป็นของในประเภทพิกัด ๒๒๐๒.๙๐ อัตราอากรร้อยละ ๖๐ แต่สำแดงเท็จเป็นหัวเชื้อของชาในประเภทพิกัด ๒๑๐๑.๒๐ อัตราอากรร้อยละ ๓๐ **เพื่อหลีกเลี่ยงอากร**

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดของบริษัท ก. ได้ดำเนินการดังนี้

(ก) ตรวจสอบข้อมูลการนำเข้าของบริษัท ก. จากกรมศุลกากรพบว่า บริษัท ก. มีการนำเข้าเครื่องดื่มชา ในประเภทพิกัด ๒๑๐๑.๒๐ อัตราอากรร้อยละ ๓๐ เข้ามาจำนวน ๕๗ ใบขนสินค้าขาเข้า ราคาประมาณ ๙๘๑ ล้านบาท ชำระอากรไว้ประมาณ ๓๒ ล้านบาท

(ข) นำเครื่องดื่มชาของบริษัท ก. ที่จำหน่ายในท้องตลาดมาตรวจสอบฉลากติดขวด มีข้อความว่า ผลิตในไต้หวัน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย บริษัท ก. และมีบาร์โค้ดระบุว่าเป็นผลิตภัณฑ์กำเนิดไต้หวัน ขึ้นด้วยเลข ๔๗๑ ซึ่งของที่ผลิตในประเทศไทยต้องมีบาร์โค้ดขึ้นต้นด้วยเลข ๘๘๕ หากนำเข้าเป็นหัวเชื้อชา ต้องมีการผสม ผลิต บรรจุขวดในประเทศไทย

(ค) ตรวจสอบใบตราส่งของบริษัทตัวแทนเรือประกอบกับการสำแดงในใบขนสินค้าขาเข้า ๕๗ ฉบับ ดังกล่าว พบว่าลักษณะการบรรจุจำนวนของที่นำเข้า บ่งชี้ว่าของที่นำเข้าเป็นเครื่องดื่มสำเร็จรูป เนื่องจากจำนวนที่นำเข้ามาครั้งละ ๒,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ หีบห่อ และสินค้าบรรจุใส่หีบห่อ ๆ ละ ๒๔ ขวด ๆ ละ ๖๐๐ ซีซี ซึ่งตรงกับลักษณะขวดของบริษัท ก. ที่สุ่มซื้อจากท้องตลาดมาตรวจสอบ

(ง) จากข้อมูลที่ตรวจสอบได้ในข้อ (ก) – (ค) มีพยานหลักฐานตามสมควรที่จะนำเสนอขอศาลให้ออกหมายค้นบริษัท ก. ได้แล้ว จุดสำคัญต่อไปคือ จะต้องตรวจค้นสถานที่ใด และค้นหาพยานหลักฐานใด ชุดปฏิบัติการเข้าตรวจค้นต้องเข้าใจลักษณะความผิดและรายละเอียดอย่างชัดเจนนำมาใช้วางแผนการตรวจค้น ซึ่งในกรณีนี้ สรุปได้ว่า

- คืบที่ทำการบริษัท หาเอกสารการติดต่อซื้อขาย และบัญชีการเงินของบริษัท ตลอดจนค้นหาพยานเอกสารพิสูจน์ได้ว่า ของที่นำเข้ามาเป็นเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ ผลิตสำเร็จรูปมาจากต่างประเทศ และมีหลักฐานการนำเข้ามาในราชอาณาจักรผ่านพิธีการศุลกากรในพิกัดอัตราใด จำนวนเท่าใด มีพยานหลักฐานใดยืนยันว่า บริษัทรู้หรือไม่ว่าเครื่องดื่มที่ตนนำเข้ามาต้องจัดเข้าประเภทพิกัดที่ ๒๒๐๒.๙๐

- คืบโรงงานคลังสินค้าของบริษัท เพื่อหาเอกสารการรับเข้าโรงงาน และการดำเนินการกับสินค้าต่ออย่างไร นำไปผลิต หรือจำหน่ายออกไป ตรวจยึดตัวอย่างสินค้า พิสูจน์ลักษณะหีบห่อตัวสินค้าที่นำเข้ามา ให้บริษัทรับรองว่าสภาพที่นำเข้ามาเป็นอะไร ลักษณะหีบห่อเป็นอย่างไร การขออนุญาตทางราชการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการอาหารและยา หรือกรมสรรพสามิต ระบุสินค้าเป็นเครื่องดื่ม หรือหัวเชื้อชา เป็นต้น

(จ) จากการตรวจค้นได้ตัวอย่างสินค้าในสภาพที่บริษัทนำเข้ามาเป็นเครื่องดื่มชาเขียวสำเร็จรูป ผลิตในไต้หวัน โดยบริษัทแม่ของบริษัท ก. นำเข้ามาแล้วจำหน่ายให้ผู้ขายเพื่อจำหน่ายเป็นเครื่องดื่ม โดยมีได้นำมาใช้ในการผลิตแต่อย่างใด บริษัท ก. นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยื่นขอยกเว้นภาษีเครื่องดื่มกับกรมสรรพสามิต บริษัท ก. เคยนำเข้าเครื่องดื่มชาเขียว สำแดงประเภทพิกัด ๒๑๐๑.๒๐ อัตราอากรร้อยละ ๓๐ และถูกเจ้าหน้าที่ศุลกากรทักท้วงว่าต้องจัดเข้าประเภทพิกัด ๒๒๐๒.๙๐ อัตราอากรร้อยละ ๖๐ กรณีเป็นปัญหาโต้แย้งพิกัดกัน โดยท้ายที่สุดบริษัทก็ยินยอมชำระในประเภทพิกัด ๒๒๐๒.๙๐ แต่หลังจากนั้น บริษัท ก. ก็นำเข้าเครื่องดื่มชาเขียว สำแดงประเภทพิกัด ๒๑๐๑.๒๐ อัตราอากรร้อยละ ๓๐ โดยหลบไปผ่านพิธีการศุลกากรที่ทานนำเข้าอื่นซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้พิกัดอัตราดีพอ

(ฉ) จากพยานหลักฐานที่แสวงหาในชั้นสืบสวนตามข้อ (จ) การสอบสวนเพียงรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ทุกประเด็นให้ชัดเจนเป็นทางการในรูปแบบสำนวนการสอบสวน และให้ผู้ต้องหาอ้างพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องหาเข้าสำนวนการสอบสวน

คดีนี้ เมื่อแจ้งข้อกล่าวหา บริษัท ก. ยอมรับผิดตามข้อกล่าวหา และขอให้ส่งกรมศุลกากรเพื่อทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร

ตัวอย่างที่ ๒

มีผู้ให้ข่าวว่า บริษัท อ. ซึ่งเป็นบริษัทผลิตรถยนต์บรรทุกชนิดปิคอัพ ใช้สิทธิขอลดอัตราอากรแก่ส่วนประกอบและอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตามที่นำเข้ามาประกอบหรือผลิตเป็นรถยนต์ ตามประเภทพิกัด ๘๗.๐๔ เฉพาะรถบรรทุกชนิดแวน หรือชนิดปิคอัพ ให้ลดอัตราอากรลงเหลือร้อยละ ๓๓ ตามประกาศกระทรวงการคลัง และตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประกาศกรมศุลกากร แต่บริษัทได้นำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ที่นำเข้ามาประกอบหรือผลิตเป็นรถยนต์บรรทุกชนิดปิคอัพ

สำแดงเท็จเป็นอะไหล่รถยนต์ตามประเภทพิกัดที่มีอัตราต่ำกว่าร้อยละ ๓๓ อันเป็นการสำแดงเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากร ตามมาตรา ๒๗, ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๘๖

การจะพิจารณาว่า บริษัท อ. กระทำความผิด ต้องศึกษาพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๓๐ ประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศกรมศุลกากรที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังให้เข้าใจและมีความรู้พิธีการศุลกากรในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสรุปได้ว่า

การนำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ของรถยนต์บรรทุกปีค้อพของโรงงานผู้ผลิตรถยนต์บรรทุกปีค้อพ อาจเลือกได้ ๒ วิธีการ คือ

(๑) นำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ของรถยนต์บรรทุกปีค้อพเข้าตามประเภทพิกัดอัตราสำหรับส่วนประกอบและอุปกรณ์ ซึ่งมีอัตราอากรร้อยละ ๕ - ๔๒ ตามชนิดของของในประเภทพิกัดตามปกติ (PART BY PART)

(๒) นำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ของรถยนต์บรรทุกปีค้อพโดยใช้สิทธิตามประกาศกระทรวงการคลัง โดยบริษัทต้องยื่นหนังสือและหลักฐานประกอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประกาศกรมศุลกากรกำหนด ซึ่งเมื่อกรมศุลกากรพิจารณาแล้วเข้าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขก็จะพิจารณาอนุมัติให้ประกอบรถยนต์ตามแบบที่ระบุจำนวนชิ้นส่วนและส่วนประกอบที่จะต้องนำเข้ามาใช้ผลิตรถยนต์ ไม่ว่าจะเป็นอย่างพิกัดประเภทใด เหลือร้อยละ ๓๓ อันเป็นการนำเข้าชิ้นส่วนแบบเหมาในอัตราอากรพิเศษ ซึ่งเป็นทางเลือกของบริษัทฯ ในการชำระภาษีอากรสำหรับการนำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบ เพื่อนำมาประกอบหรือผลิตรถยนต์ในลักษณะ CKD (COMPLETE KNOCK DOWN)

ตรวจสอบการนำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ของรถยนต์บรรทุกปีค้อพของบริษัท อ. เลือกใช้สิทธิตามประกาศกระทรวงการคลัง คือ ยื่นหนังสือขอให้กรมศุลกากรพิจารณาอนุมัติให้ประกอบรถยนต์ตามแบบที่ระบุจำนวนชิ้นส่วนและส่วนประกอบที่จะต้องนำเข้ามาใช้ผลิตรถยนต์ไม่ว่าจะเป็นของพิกัดประเภทใด เหลือร้อยละ ๓๓ อันเป็นการนำเข้าชิ้นส่วนแบบเหมาในลักษณะ CKD (COMPLETE KNOCK DOWN) และตรวจพบว่า

การยื่นแบบที่ระบุจำนวนชิ้นส่วนและส่วนประกอบที่จะต้องนำเข้ามาใช้ผลิตรถยนต์ที่กรมศุลกากรอนุมัติให้ใช้สิทธิชำระอากรร้อยละ ๓๓ แบบเหมาในลักษณะ CKD แต่บริษัทแยกการนำเข้า CKD ตามแบบที่กรมศุลกากรอนุมัติชำระภาษีอากรออกเป็น ๒ ใบขนสินค้าขาเข้า คือ

(ก) ส่วนประกอบ หรือชิ้นส่วนใดมีอัตราอากรสูงกว่าร้อยละ ๓๓ บริษัทฯ สำแดงนำเข้าเป็น CKD ตามแบบชำระตามกฎกระทรวงการคลังที่อนุมัติไว้ในอัตราร้อยละ ๓๓

(ข) ส่วนประกอบ หรือชิ้นส่วนใดมีอัตราอากรต่ำกว่าร้อยละ ๓๓ บริษัทฯ แยกสำแดงรายการตามประเภทพิกัดอัตราอากร

จึงพิจารณาว่า ตามกฎหมายพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ กฎกระทรวงการคลัง และประกาศกรมศุลกากรในเรื่องนี้ เมื่อบริษัท อ. เลือกใช้ช่องทางการชำระภาษีอากรโดยยื่นขอและได้รับอนุมัติใช้สิทธิการนำเข้าตามประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศกรมศุลกากร บริษัท อ. ต้องชำระภาษีอากรส่วนประกอบรถยนต์และชิ้นส่วนทุกชิ้นที่ยื่นขออนุมัติในอัตราร้อยละ ๓๓

แบบเหมาอัตราเดียว จะแยกชำระอาการบางส่วนในลักษณะ PART BY PART ไม่ได้ ฉะนั้น การที่บริษัท อ. นำเข้า CKD เพื่อนำมาประกอบหรือผลิตรถยนต์บรรทุกปีคอปที่ได้รับอนุมัติจากกรมศุลกากรให้ลดอัตราอากรในอัตราเหมาเพียงอัตราเดียว ตามประกาศกระทรวงการคลังในอัตราร้อยละ ๓๓ แต่ได้แยกของตามแบบที่ได้รับอนุมัตินำเข้า โดยสำแดงเท็จต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรสำแดงรายการนำเข้าสินค้าและชำระภาษีอากรตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรของของที่นำเข้าที่มีอัตราอากรต่ำกว่าร้อยละ ๓๓ ทำให้ชำระภาษีอากรไว้ขาด

จากการสืบสวนดังกล่าว มีพยานหลักฐานตามสมควรที่จะนำเสนอขอศาลให้ออกหมายค้นบริษัท อ. ได้ โดยประเด็นสำคัญคือ จะตรวจค้นสถานที่ใด และค้นหาพยานหลักฐานใด ซึ่งชุดปฏิบัติการได้วางแผนการตรวจค้น สรุปได้ดังนี้

- ที่ทำการบริษัท ค้นหาเอกสารติดต่อซื้อขาย บัญชีการเงินของบริษัท จำนวนการซื้อขาย ส่วนประกอบและชิ้นส่วนที่นำเข้ามาประกอบลักษณะเป็น CKD เป็นรถรุ่นใดบ้าง แต่ละรุ่นยื่นแบบขออนุมัติกับกรมศุลกากรอย่างไร ลักษณะการสำแดงเพื่อนำเข้าอย่างไรบ้าง การผ่านพิธีการศุลกากรของบริษัทใช้ตัวแทนผู้นำเข้าบริษัทใด

- โรงงานของบริษัทที่ใช้ในการประกอบรถยนต์ ค้นหาหลักฐานการนำเข้าส่วนประกอบและชิ้นส่วนที่นำเข้ามาประกอบรถยนต์ที่จำหน่ายในประเทศ ก็แบบ ก็รุ่น แต่ละรุ่นยื่นแบบขออนุมัติกับกรมศุลกากรอย่างไร การยื่นรายละเอียดการประกอบรถยนต์กับการขนส่งทางบกเป็นอย่างไร

จากการตรวจค้นเอกสารของบริษัท อ. ตรวจสอบแล้วพบว่า บริษัทได้นำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ ประกอบรถยนต์ปีคอปตามรายการที่ได้รับอนุมัติให้ใช้สิทธิลดอัตราอากรกับกรมศุลกากร ตามประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศกรมศุลกากรหลายรุ่น หลายแบบ โดยยื่นใบขนสินค้าขาเข้าชำระอากร จำนวน ๔๓๒ ฉบับ ซึ่งแยกได้เป็น ๒ ประเภท ประเภทละ ๒๑๖ ฉบับ คือ

- ฉบับแรกเป็นส่วนประกอบ และอุปกรณ์ประกอบรถยนต์ (KD PART FOR VEHICLES ASSEMBLY) ระบุจำนวน SETS ที่นำมาใช้ประกอบรถยนต์ปีคอป ตามแบบที่ขออนุมัติจากกรมศุลกากรให้ใช้สิทธิตามประกาศกระทรวงการคลัง บริษัท อ. สำแดงถูกต้องโดยชำระอากรแบบเหมาในอัตราร้อยละ ๓๓

- ฉบับที่สองเป็นส่วนประกอบของเครื่องยนต์ (KD PART FOR ENGINE ASSEMBLY) ระบุจำนวน SETS เท่ากับใบขนสินค้าขาเข้าฉบับแรกที่นำมาใช้ประกอบรถยนต์ปีคอปตามแบบที่ขออนุมัติจากกรมศุลกากรให้ใช้สิทธิตามประกาศกระทรวงการคลัง ที่ถูกต้องบริษัท อ. ต้องสำแดงชำระอากรแบบเหมาในอัตราร้อยละ ๓๓ แต่กลับสำแดงเท็จโดยได้แยกสำแดงรายการชำระอากรตามประเภทพิกัดของที่นำเข้าซึ่งต่ำกว่าร้อยละ ๓๓ เป็นเหตุให้ชำระภาษีอากรไว้ขาดประมาณ ๔๘๘ ล้านบาท

จากพยานหลักฐานที่แสวงหาในชั้นสืบสวนที่ตรวจค้นได้ข้างต้น พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด ดังนี้

(๑) สอบปากคำเจ้าหน้าที่ศุลกากร กลุ่มนโยบายภาษี ส่วนมาตรฐานพิกัดอัตราศุลกากร จำนวน ๔ ปาก ให้ชี้ชัดถึงเจตนารมณ์ของการออกประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศกรมศุลกากรในคดีนี้ ซึ่งสรุปได้ชัดเจนว่า เมื่อบริษัทประกอบรถยนต์เลือกใช้สิทธิลดอัตราอากรตามประกาศ

กระทรวงการคลัง โดยข้าราชการในอัตราเหมาจ่ายละ ๓๓ ในกรณีที่มีของอัตราต่ำกว่า ไม่สามารถแยกออกชำระในอัตราต่ำได้

(๒) สอบปากคำเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม คณะกรรมการพิจารณาอุตสาหกรรมยานยนต์ เพื่อขอรายละเอียดเจตนารมณ์การออกประกาศกระทรวงการคลัง สรุปได้ว่า การนำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบเพื่อนำมาประกอบ หรือผลิตรถยนต์ ผู้นำเข้าจะต้องยื่นแบบการอนุมัติประกอบรถยนต์ต่อกรมศุลกากร โดยการนำเข้าชิ้นส่วนต้องถอดแยกมา และทุกชิ้นส่วนที่นำเข้าต้องชำระอากรร้อยละ ๓๓ เพียงอัตราเดียว

(๓) สอบปากคำเจ้าหน้าที่ศุลกากร กลุ่มงานพิกัดอัตราศุลกากร จำนวน ๔ ปาก ที่ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติแบบการประกอบยานยนต์เพื่อขอลดอัตราอากรตามประกาศกระทรวงการคลังและกรมศุลกากร พบว่า บริษัท อ. ยื่นแบบการประกอบรถยนต์ปีกอัพขอลดอัตราอากรตามประกาศกระทรวงการคลัง ขอชำระอากรร้อยละ ๓๓ แบบเหมา มีการยื่นบัญชีรายการส่วนประกอบเครื่องยนต์เรียงตามหมายเลขและชื่อชิ้นส่วน ซึ่งต้องชำระอากรในอัตราร้อยละ ๓๓ อัตราเดียว

(๔) สอบปากคำรองผู้จัดการทั่วไป บริษัทตัวแทนผู้ผ่านพิธีการให้บริษัท อ. ซึ่งเป็นตัวแทนออกของให้บริษัทประกอบรถยนต์รายอื่น ๆ เช่น TOYOTA, GM, HONDA และ BMW ยืนยันว่าบริษัทรถยนต์รายอื่น ๆ ที่ยื่นขออนุมัติแบบประกอบรถยนต์กับกรมศุลกากร เพื่อขอลดอัตราอากรตามประกาศกระทรวงการคลัง ขอชำระอากรร้อยละ ๓๓ แบบเหมา มีการชำระอากรชิ้นส่วนทุกชิ้นตามที่ถอดแยกมาตามแบบ ในอัตราร้อยละ ๓๓ อัตราเดียว ยกเว้นบริษัท อ. ที่มีการแยกชำระเป็น ๒ ส่วนดังกล่าวข้างต้น และเคยมีหนังสือแจ้งบริษัท อ. ถึง ๒ ครั้งว่า บริษัท อ. ต้องชำระอากรร้อยละ ๓๓ แบบเหมาเหมือนที่ผู้ประกอบการรถยนต์รายอื่นถือปฏิบัติ แต่บริษัท อ. ยืนยันให้ผ่านพิธีการศุลกากรที่เป็นความผิดดังกล่าวข้างต้น

(๕) สอบปากคำเจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้รับผิดชอบประเมินราคาและค่าภาษีอากรขณะนำเข้าสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร รวม ๕ ปาก สรุปได้ว่า ใบขนสินค้าขาเข้าของบริษัท อ. ที่นำเข้าส่วนประกอบและชิ้นส่วนเครื่องยนต์ บริษัท อ. สำแดงชำระอากรตามประเภทพิกัดของของที่นำเข้าโดยไม่ได้แจ้งต่อศุลกากรว่าเป็นชิ้นส่วนเครื่องยนต์ที่นำเข้ามาประกอบ หรือผลิตรถยนต์ปีกอัพที่ใช้สิทธิลดอัตราอากรในอัตราเหมาจ่ายละ ๓๓ ซึ่งหากรู้ว่านำเข้ามาใช้ในการดังกล่าว ต้องชำระอากรเหมาจ่ายละ ๓๓ เพียงอัตราเดียว

(๖) สอบปากค่านายตรวจศุลกากรผู้ตรวจปล่อยสินค้าของบริษัท อ. ทั้ง ๔๓๒ ฉบับ รวม ๓๖ คน ให้การสรุปได้ว่าได้ตรวจปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าทั้ง ๔๓๒ ฉบับไปตามที่สำแดงไว้ และหากทราบว่าสินค้าที่นำเข้าตามใบขนสินค้าประเภทที่สองเป็นส่วนประกอบและชิ้นส่วนที่นำเข้ามาผลิตหรือประกอบรถยนต์ที่ใช้สิทธิลดอัตราอากรตามประกาศกระทรวงการคลัง ที่ถูกต้องต้องชำระอากรในอัตราเหมาจ่ายละ ๓๓

จากพยานบุคคลที่สอบสวนได้และพยานเอกสารต่าง ๆ ที่ตรวจค้นมาได้ คือ แบบการประกอบรถยนต์ที่บริษัท อ. ยื่นประกอบขออนุมัติให้สิทธิตามประกาศกระทรวงการคลังและประกาศกรมศุลกากร ที่กรมศุลกากรอนุมัติให้ใช้สิทธิชำระอากรในอัตราเหมาจ่ายละ ๓๓ ประกอบกับใบขนสินค้าขาเข้า

ที่บริษัท อ. ยื่นชำระอากรทั้ง ๔๓๒ ฉบับ เป็นพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า บริษัท อ. สำแดงเท็จเจตนา หลีกเลียงภาษีอากรอยู่ ๒๑๖ ใบขนสินค้า เป็นเหตุให้ภาษีอากรขาดรวม ๔๙๘,๘๐๘,๔๘๒ บาท เป็น ความผิดตามมาตรา ๒๗, ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบกับ ๑๖, ๑๗ แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาพร้อมพยานหลักฐานพิสูจน์ ความผิดกับบริษัท อ. ซึ่งบริษัท อ. ยอมรับผิดตามข้อกล่าวหา และขอให้ส่งเรื่องให้กรมศุลกากรเพื่อทำ ความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร ซึ่งคดีนี้เป็นคดีแรกของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คือ คดีพิเศษเลขที่ ๑/๒๕๕๗

๔. การแบ่งแยกหน้าที่ต่าง ๆ ในการเข้าตรวจค้น เพื่อให้การตรวจค้นสามารถดำเนินการ ด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายโดยรวดเร็ว ชุดปฏิบัติการตรวจค้นทุกคนเข้าใจฐานความผิด ข้อเท็จจริง และรายละเอียดสิ่งของที่จะต้องค้นหามาใช้เป็นพยานหลักฐานดีแล้ว แต่แต่ละคนต้องปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบด้วยความเคร่งครัดโดยเฉพาะหัวหน้าชุดตรวจค้น มีหน้าที่ควบคุมสั่งการให้การ ตรวจค้นเป็นไปตามแผนการที่กำหนดไว้ เป็นผู้ชี้แจงโต้ตอบอธิบายกับผู้รับการตรวจค้น ทีมงานผู้อื่นที่ตรวจ ค้นตามที่รับหน้าที่ในแผน เช่น หน้าที่ตรวจยึดคอมพิวเตอร์ที่เก็บข้อมูลสำคัญ ตรวจยึดบัญชีทางการเงิน และการโอนเงินต่าง ๆ ผ่านธนาคารไปต่างประเทศ ตรวจยึดเอกสารการติดต่อการค้าซื้อขาย ตรวจยึดเอกสาร การนำเข้าและเอกสารสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการนำเข้าต่าง ๆ

๕. การดำเนินการตรวจค้น ต้องยอมรับว่าผู้รับการตรวจค้นคือ ลูกค้า หรือผู้รับบริการ ย่อมไม่พึงพอใจที่ถูกเข้าตรวจค้น อาจมีโทสะจริตหรือโมหะจริตใส่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจค้น การดำเนินการ ตรวจค้นที่สมควรใช้กับผู้รับการตรวจค้นเบื้องต้นคือความสุภาพ อย่าใช้วาจาใส่ร้ายเด็ดขาด อธิบายชี้แจง สาเหตุที่เข้าตรวจค้น อำนวยความสะดวกของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่ง กฎหมายบัญญัติไว้ครอบคลุมอยู่แล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นถูกตั้งคำถาม หรือมีเหตุการณ์เกิดขึ้นขณะ ตรวจค้น ขอให้ใช้บทบัญญัติของกฎหมายเข้าชี้แจงและอธิบายดำเนินการ ทำให้ผู้รับการตรวจค้นและผู้ เกี่ยวข้องรู้สึกที่เราดำเนินการภายในกรอบกฎหมาย ขอให้จดจำข้อความเลขมาตราให้ได้ พุดอธิบาย อ่างอิง โต้ตอบโดยสุภาพ ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้เขียน มักได้รับความร่วมมือโดยไม่สมัครใจ ปราศจาก การขุ่นข้องหมองใจกันจากโทสะจริตของทั้งสองฝ่าย ทำให้การค้นเป็นกระบวนการตามกฎหมายที่ผู้เข้า ตรวจค้นและผู้รับการตรวจค้นต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องทั้งสองฝ่าย

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการใช้คำอธิบายโต้ตอบกับผู้รับการตรวจค้นและผู้เกี่ยวข้อง คือ

เมื่อแสดงตัวเข้าตรวจค้นเบื้องต้น ใช้มาตรา ๖๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น “ขออนุญาตครับ ตามมาตรา ๖๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าพนักงานคือ กระผม นาย..... เป็นผู้จัดการตามหมายค้น ต้องแจ้งข้อความในหมายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ ผมขอแจ้ง เหตุที่เข้าตรวจค้น เป็นการค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใดๆ ซึ่งน่าจะใช่ เป็นพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์หรือยื่นผู้ต้องหา หรือจำเลย ตามความในมาตรา ๙๘ (๑) ในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามความในมาตรา ๖๒ ข้างต้น ท่านจะร้องขอดูหมายค้นตามสิทธิ ไหมครับ” ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละร้อยจะขอดู เมื่อแจ้งข้อความในหมายและส่งหมายให้ตรวจดูแล้ว เจ้าหน้าที่ ก็พูดต่อว่า “ตามมาตรา ๖๒ วรรค ๒ ขอให้ลงชื่อ บันทึกวันเดือนปีการจัดการเช่นนั้นไว้เป็นหลักฐานใน

หมายไว้” โดยส่วนใหญ่ก็จะยินยอมลงชื่อโดยดี แต่หากผู้รับหมายไม่ยอมลงลายมือชื่อในหมาย ก็อธิบายต่อว่า “ตามมาตรา ๑๑ วรรค ๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดว่า ตัวบุคคลที่ต้องลงลายมือชื่อในบันทึกหรือถ้อยคำสำนวน ไม่สามารถหรือไม่ยินยอมลงให้บันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้ แล้วขอทราบผลอีกครั้งว่า จักยินยอมลงชื่อหรือจักให้เจ้าหน้าที่บันทึกรายงานเหตุว่า ผู้รับหมายรับทราบข้อความในหมายและตรวจดูหมายคั้นแล้ว แต่ไม่ยินยอมลงลายมือชื่อไว้” คำตอบมีทั้งยอมลงลายมือชื่อ และต้องรายงานเหตุไว้ ซึ่งทุกชั้นตอนจักปฏิบัติไปโดยกฎหมายกำหนด มิใช่เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายแสดงท่าทีโกรธไม่พอใจ พุดจาเสียงดังใส่ผู้รับหมาย โดยไม่อธิบายกฎหมายใดๆ ทำให้คุณภาพการคั้นและภาพพจน์การปฏิบัติงานขององค์กรดูไม่ดีไปด้วย

ผู้เขียนจึงขอให้เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เข้าใจอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้คั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จดจำสามารถใช้อธิบายชี้แจง และใช้อำนาจดังกล่าวระหว่างดำเนินการตรวจคั้นได้ตามภาวะวิสัยที่เกิดขึ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

หน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้คั้น

(๑) เจ้าพนักงานผู้เข้าตรวจคั้นต้องแจ้งข้อความในหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และถ้ามีคำร้อง ขอให้ส่งหมายนั้นให้เขาตรวจดู การแจ้งความในหมาย การส่งหมายนั้นให้ตรวจดู และวันเดือนปีที่จัดการให้บันทึกไว้ในหมายนั้น (มาตรา ๖๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา)

(๒) หากบุคคลที่ต้องลงลายมือชื่อในหมายไม่ยอมลงให้เจ้าพนักงานบันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้ (มาตรา ๑๑ วรรคสอง ป.วิ.อาญา)

(๓) การคั้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และตก (มาตรา ๙๖ ป.วิ.อาญา)

(๔) ก่อนลงมือคั้น ให้เจ้าพนักงานผู้คั้นแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และเท่าที่สามารถจะทำได้ ให้คั้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้นไม่ได้ ก็ให้คั้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน

สิ่งของใดที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวหรือพยานดูเพื่อรับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลดังกล่าวนั้นรับรอง หรือไม่ยอมรับรองก็ให้บันทึกไว้ (มาตรา ๑๐๒ ป.วิ.อาญา)

(๕) ในการคั้นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้ (มาตรา ๙๙ ป.วิ.อาญา)

(๖) สิ่งของซึ่งยึดได้ในการคั้น ให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อตีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ (มาตรา ๑๐๑ ป.วิ.อาญา)

(๗) ให้เจ้าหน้าที่ผู้คั้นบันทึกรายละเอียดแห่งการคั้น และสิ่งของที่คั้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการคั้น และบัญชีสิ่งของนั้น ให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่บุคคลในครอบครัวหรือพยานฟังแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ (มาตรา ๑๐๗ ป.วิ.อาญา)

(๘) เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการค้นตามหมายแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตามหมายไม่ได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้นไปยังศาลซึ่งออกหมายโดยเร็ว (มาตรา ๖๓ ป.วิ.อาญา)

อำนาจของเจ้าพนักงานผู้ค้น

(๑) สิ่งเจ้าของ หรือคนอยู่ในนั้น หรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้อยอมให้เข้าไปโดยมิได้หวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย

ถ้าบุคคลดังกล่าวมิยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็น จะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้ (มาตรา ๙๔ ป.วิ.อาญา)

(๒) ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใดๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์หรือยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลย (มาตรา ๙๘ (๑) ป.วิ.อาญา)

(๓) ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้นจะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้ หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นนั้นไร้ผล

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบซุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวบุคคลผู้นั้นได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๑๐๐ ป.วิ.อาญา)

ผู้เขียนจึงหวังว่า ข้อเสนอเขียนเสนอแนบดังกล่าวข้างต้นจะเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเข้าตรวจค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนผู้รับการตรวจค้นให้คะแนนความพึงพอใจต่อความเป็นมืออาชีพในการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างดี

นายชวลิต ก้อนทอง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีภาษีอากร
มีนาคม ๒๕๕๙